

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีคุณค่าของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติสมควรให้การดูแลทั้งในยามปกติและยามเจ็บป่วย เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมอยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับครอบครัวและชุมชนให้นานที่สุด แต่ในภาวะความสูงอายุมักปรากฏความเสื่อมถอยทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย จึงต้องการความช่วยเหลือ ดูแล เพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานที่จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในวัยสุดท้ายของชีวิต โดยมีครอบครัวทำหน้าที่สำคัญดังกล่าวภายใต้การสนับสนุนขององค์กรภาครัฐในการจัดบริการ ตามสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ ความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุเกิดจากภาระที่ผู้สูงอายุไม่สามารถดูแลตนเอง และสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาไม่สามารถให้การดูแลผู้สูงอายุได้ การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในด้านสวัสดิการในช่วงแรกตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าครอบครัวมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้นรัฐหรือหน่วยงานและองค์กรที่ให้การสงเคราะห์จะเข้ามาดำเนินการในกรณีที่ผู้สูงอายุไม่มีสมาชิกในครอบครัวให้การดูแล ผู้ให้บริการที่สำคัญคือรัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนมีความมั่งคั่งและต้องการการบริการที่ดีขึ้น ประกอบกับสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถให้เวลาในการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น การบริการด้านสวัสดิการในปัจจุบัน จึงมีใช้การมอบบริการให้ตามความจำเป็นเท่านั้น เพราะผู้รับบริการมีใช้ชนชั้นยากจนในสังคมอีกต่อไป นอกจากนั้นจำนวนของผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับการบริการได้เพิ่มขึ้นและมีความคาดหวังที่จะมีชีวิตอยู่อย่างยืนยาวและมีคุณภาพมากขึ้น (

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นองค์กรภาครัฐที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน รวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะไว้หลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส ไว้ในหมวด 2 มาตรา 16 (10) ให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส และมาตรา 17(27)

ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่นเดียวกับเทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ตามพระราชบัญญัติข้างต้น จึงได้กำหนดให้จัดทำแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 โดยให้มีการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนดังกล่าวกำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเรื่อง การส่งเสริมอาชีพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การสังคมสงเคราะห์ และ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส การนันทนาการ การส่งเสริมกีฬา หรือการจัดให้มีสถานที่พักผ่อน หย่อนใจ การศึกษาทั้งในและนอกระบบ รวมถึงการ สาธารณสุข เช่น การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าในปัจจุบันการจัดบริการสาธารณะในด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ได้มีการดำเนินการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ งบประมาณและบุคลากรบางส่วนจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปให้ส่วนท้องถิ่นดำเนินการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการเฉพาะ ตั้งแต่มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 เพื่อกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลประชาชนในท้องถิ่น และได้บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุไว้ ดังนี้ คือ มาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 80 (1) โดยสรุปคือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ได้แก่ คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษารวมด้วยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสังคมสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

จากภารกิจที่รับการถ่ายโอนและกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นย่อมจะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจเพิ่มมากขึ้นและภารกิจหนึ่งที่สำคัญคือ งานสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มของปัญหาเพิ่มสูงขึ้น จนอาจเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการในการรองรับและพัฒนา

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านความรู้การจัดการทรัพยากรและบริการทางสังคม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เนื่องจากจำนวนผู้สูงอายุของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยในปี 2555 มีผู้สูงอายุคิดเป็นประมาณร้อยละ 12.7 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ซึ่งตามคำนิยามของ องค์การสหประชาชาติ (UN) ที่กำหนดไว้ว่า ประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สัดส่วนเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยจึงนับได้ว่าได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555 : ออนไลน์)

✕ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเขตพื้นที่รับผิดชอบให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมีจำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 5,206 คน แยกเป็นชายจำนวน 2,571 คน หญิงจำนวน 2,635 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,628 ครัวเรือน และมีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) รวมทั้งสิ้น 657 คน ในปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุมีอัตราเพิ่มขึ้น ซึ่งโครงสร้างประชากรมีผลต่อสภาพทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจและการจ้างงาน ตลอดจนการจัดการสรรทรัพยากรทางสุขภาพ และสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้างอย่างต่อเนื่องในระยะยาว (แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2557 – 2559, 2556 : 7)

จะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ จะต้องหันมาให้ความสำคัญ ตลอดจนใส่ใจดูแลและจัดสวัสดิการให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงอายุ และจากการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้างเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุยังคงประสบกับปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น เช่น ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาการถูกทอดทิ้งจากบุตรหลาน ปัญหาการดูแลตนเองไม่ได้เท่าที่ควร ตลอดจนยังขาดข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น ความต้องการเพิ่มเติมในด้านสวัสดิการสังคม ซึ่งสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของสังคมไทย ย่อมส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมมาตรการออกมารองรับอย่างทันที่ พร้อมทั้งจะก้าวทันสถานการณ์ของผู้สูงอายุและปรับกระบวนการตัดสินใจเดิมจากที่มองผู้สูงอายุว่าเป็นภาระของสังคม มาเป็นผู้ที่มีคุณค่าที่สังคมจะต้องเอาใจใส่และตอบแทนบุคคลที่ได้เคยทำประโยชน์ให้สังคมมาเป็นอย่างดีในอดีต

จากปัญหาและข้อเท็จจริงตามเหตุผลของสภาพการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าว ประกอบกับผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมของประชาชนโดยตรง จึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต โดยมุ่งหวังตอบสนองกับความต้องการของผู้สูงอายุและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้มากที่สุดและสามารถนำมาใช้ประกอบการกำหนดแผนระยะยาวที่เหมาะสม เป็นรูปธรรมสำหรับรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ จึงมีความสำคัญในลำดับต้นและเป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมให้บรรลุเป้าหมายและตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

สมมุติฐานการวิจัย

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่มีเพศ อายุ จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และเกณฑ์ความสามารถต่างกัน มีความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษาจากการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมตามกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

- 2.1.1 เพศ
- 2.1.2 อายุ
- 2.1.3 จำนวนเบี้ยยังชีพที่ได้รับ
- 2.1.4 สถานภาพการสมรส
- 2.1.5 ระดับการศึกษา
- 2.1.6 อาชีพ
- 2.1.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- 2.1.8 แหล่งที่มาของรายได้
- 2.1.9 ลักษณะการอยู่อาศัย
- 2.1.10 โรคประจำตัว
- 2.1.11 เกณฑ์ความสามารถ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ดังนี้ (แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549), 2545)

- 2.2.1 สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย
- 2.2.2 สวัสดิการด้านการศึกษา
- 2.2.3 สวัสดิการด้านนันทนาการ
- 2.2.4 สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย
- 2.2.5 สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2.2.6 สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

จะเป็นการศึกษาในรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

4. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 657 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ จำนวน 250 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบสวัสดิการสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสม เป็นธรรม ทัวถึง เท่าเทียม มีมาตรฐานเป็นรูปแบบที่มีความหลากหลายเป็นสวัสดิการแบบทางเลือกให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในสังคม

รัฐสวัสดิการ หมายถึง รัฐที่มีแนวนโยบายของประเทศที่คำนึงถึงการกระจายความมั่งคั่งในสังคมประเทศออกไปสู่ประชาชนพลเมืองทั้งประเทศอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยมุ่งจัดบริการต่าง ๆ ให้ประชาชนทุกคนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต อาทิ มีที่อยู่อาศัย มีการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพอนามัย ได้รับการศึกษา มีรายได้จากการทำงานที่เป็นงานสุจริตและงานนั้นไม่ทำให้ต้องเสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนได้รับความมั่นคงทางสังคม อันประกอบไปด้วย การประกันสังคมและการสงเคราะห์ประชาชน ทางสังคม การดูแล

กลไกการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง กลไกที่ทำให้การจัดสวัสดิการสังคมเกิดขึ้น ได้แก่ กลไกของนโยบาย กลไกการบริหารจัดการ และกลไกการดำเนินงานซึ่งการจัดสวัสดิการสังคมจะบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการใช้กลไกการทำงานทั้ง 3 ส่วน ไปพร้อม ๆ กัน

ทางเลือกของรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง การที่ภาคส่วนต่างๆ ของสังคมมีส่วนร่วมกำหนด ร่วมจัดรูปแบบสวัสดิการสังคมที่มีมากกว่า 1 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบรัฐสวัสดิการ รูปแบบสวัสดิการสังคมพหุลักษณะ รูปแบบสวัสดิการสังคมประชานิยม รูปแบบสวัสดิการสังคมท้องถิ่นและรูปแบบสวัสดิการสังคมเฉพาะกลุ่ม เป็นต้น

ผู้สูงอายุ หมายถึง ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการบริการสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ที่จัดบริการให้ประกอบด้วย การสงเคราะห์ บริการทางการแพทย์ ชมรมผู้สูงอายุและบริการสวัสดิการอื่นๆ

ความต้องการ หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับบริการและสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้างจัดบริการให้

ความต้องการสวัสดิการสังคม หมายถึง ความประสงค์ของผู้สูงอายุที่ต้องการให้ มีระบบการจัดบริการสังคมทั้งจากภาครัฐและเอกชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคมรวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. **สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชน ถือเป็นสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐานทั่วถึง มีประสิทธิภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2. **สวัสดิการด้านการศึกษา** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านการศึกษาสำหรับประชาชน ได้แก่ การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ การฝึกอาชีพที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมเผยแพร่ข่าวสาร

3. **สวัสดิการด้านนันทนาการ** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านนันทนาการสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ โครงการสวนสาธารณะและที่พักผ่อนหย่อนใจ

4. **สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย

5. **สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดบริการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะและส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับการทารุณกรรมถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถูกทอดทิ้ง

6. **สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส** หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ได้แก่ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน การลดหย่อนภาษีรายได้แก่บุตรที่เลี้ยงดูบุพการี การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ การสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี การจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคม

แนวทางในการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง วิธีดำเนินงาน และการปฏิบัติ เพื่อจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งเริ่มจากการวางแผน วางแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานตัวชี้วัดการจัดสวัสดิการ เพื่อให้การสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงรูปแบบของการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร และสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุให้ตรงกับความต้องการและมีทิศทางเพิ่มมากขึ้น

2. ทำให้ทราบถึงการเปรียบเทียบปัจจัยที่กำหนดความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3. สามารถนำแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ไปสู่การปฏิบัติตามความประสงค์ของผู้สูงอายุได้จริง